

LIMPOPO
PROVINCIAL GOVERNMENT
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

DEPARTMENT OF
EDUCATION

**NATIONAL
SENIOR CERTIFICATE**

MPHATO WA 11

SEPEDI LELEME LA GAE (HL)

**LEPHEPHE LA BORARO (P2)
KAROLO YA THETO
2024 -**

LETLAKALA LA DITENG**Direto tše di kgethetšwego barutwana ba Grade 11 go tloga ka 2023**

1. Disenyapelego
2. Toka e padile
3. Ke be ke sa go lebeletše
4. Baswa le robetše
5. O kae yena?
6. Ba a ntshega
7. Sello sa mmagobona
8. Afrika Borwa
9. Sephalo
10. Kgoaba

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

DISENYAPELEGO - MOKABA M.J et.al

- 1 Re ile re tsena tokologong,
- 2 Anthe re tsenya le mekopa potleng,
- 3 Le sehlogo se se kaakang?
- 4 Le reng le re tsenetše la re dika ka maanong?
- 5 Le tšeelang bokamoso bja matšobana a rena
- 6 Le lahlile makgarebe le masogana a rena
- 7 Madimahwleka a rena a a šilafala
- 8 Ditšwammeng tša rena di a šilofala
- 9 Lena maroanaphšatlamegopolo
- 10 Lena meetsematoka a go hlafiša bophelo
- 11 Le re abetše bohwa bja mpholo le selo
- 12 Batswadi ba gopola mašoko ba phetha ka selo
- 13 Le buletšwe ke mang sefero sa Afrika Borwa?
- 14 Disenyapelego le bja go bola bohwa.

[Letl.72]]

Mohuta wa sereto

- Mohuta wa sereto o laolwa ke diteng tša sona. Disenyapelego ke thetotsholo/thetonyefolo.
- Sereti se sola bafaladi ba ba falaletšego ka Afrika-Borwa gomme ba re tlišetša diokobatši.
- Ba fa bafsa ba rena diokobatši tše di ba senyetšago bophelo le bokamoso.

Dikgopolo tša sereti

- Sereti se a sola. Afrika-Borwa ge e tsena tokologong ya amogela bafaladi ka nageng.
- Bangwe ba bafaladi ba tla le diokobatši ka nageng
- Diokobatši tše di senya bana ba rena tša šilafatša madi a bona tša ba tlaetša.
- Diokobatši di senya ditlhaologanyo tsa bafsa ba rena.
- Ke mpholo maphelong a bafsa ba rena.
- Ke bohwa bja go bola ka ge di sa tšwele bafsa ba rena mohola.

Moko/Kgwekgwe- ke kakaretšo ya diteng sereto se mabapi le eng?

- Sereto se se mabapi le go sola bafaladi ba re ba amogetšego ka Afrika-Borwa Go ba re hwetša tokologo.
- Bothata e bile gore re buletše le batho b aba tlilego ka tse dimpe ka mo nageng
- Ba fa bafsa ba rena diokobatši, tše di phumphantšhago le go senya ditlhaologanyo tša bona gore ba se ke ba ba le tšwelopele gomme bat le ba re tšeele naga ka ge bafsa b aba swanetšo go eta pele e le mafela ka lebaka la diokobatši.

DITLHABELATHETO LE TIRIŠO**Poeletšo****Poeletšogare 're'**

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore rena maAfrika-Borwa ke rena re buletšego bafaladi legora.

Poeletšogare- 'rena' go gatelela kgopolo ya gore ba senya maphelo a bafsa ba rena.

Poeletšothomi ya lentšu 'le'

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore ke bona bafaladi ba re tletšego le tše re bego re sa di letela.

Poeletšothomi ya lentšu 'lena'

- Sereti se gatelela kgopolo ya go šupa gore le diokobatši tše di senyago megopolo ya bafsa.

Poeletšopotla 'le'

- Go gatelela kgopolo ya gore ba dumeletšwe ke mang go šilafatša maphelo a bafsa ba Afrika - Borwa.

Poeletšophetši 'rena'

- Go gatelela kgopolo ya gore ke bana ba rena ba senyagalelwago ke bokamoso.

Poeletšophetši- 'sello'

- Re tlišeditše bophelo bja go re kweša bohloko mo re phethago ka go lla.

Morumokwano

Morumokwana ke ge dinoko tša mantšu a a rumago mothalotheo di duma go swana. Dinoko di ka swana mola le ditumanoši di swana.

1 Re ile re tsena tokologong,

2 Anthe re tsenya le mekopa potleng,

3 Le sehlogo se se kaakang?

4 Le reng le re tsenetše la re dika ka maanong?

- **ong le eng** ke morumokwanotshadi
- **ang le ong** ke morumokwanotshadi
- **ong –ke** morumokwanopotla

7... šilafala

8...šilofala **ke morumokwanotia**

9 ...maroanaphšatlamegopolo

10 Lena meetsematoka a go hlafiša bophelo

Ke **morumokwanotshadi**

Mohola wa morumokwano ke go tliša mošito le moretheho seretong

TSHWANTŠHOKGOPOLO

- Ke mokgwa wo sereti se retago seretwa ka tšhomišo ya dika,diema,dikapolelo, dibokantšu
Kgetho le tirišo ya mantšu

Dikapolelo**Potšišoretoriki**

Ke potšišo ye e sa nyakego karabo. Sereti se e botšisa nepo e le go gatelela kgopolo ya seo se diragalago.

3 Le sehlogo se se kaakang?

4 Le reng le re tsenetše la re dika ka maanong?

Sereti se gatelela kgopolo ya gore ke ka lebaka la eng bafadi ba se ba loka ka tsela ye mo e lego gore ba re khukhuneditše ba re šwahlela re sa itebetše.

13 Le buletšwe ke mang sefero sa Afrika Borwa?

Sereti se gatelela kgopolo ya gore bafaladi ba tsene bjang ka mo nageng ka gore nnete ba bangwe ba bona ga ba na mangwalo?

Sekai

5 Le tšeelang bokamoso bja **matšobana** a rena

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

- Sereti se kaya bafsa bao ba sa godišwago ka go fiwa maele le go bontšhwa tsela bjalo ka ge maloba a nošetšwa ka meetse gore a gole.

Dibokantšu

Disenyapelego – go gatelela kgopolo ya gore ka ge diokobatši di senya maphelo le bokamoso baja bafsa go swana fela le ge batswadi ba belegetše fase.

7 **Madimahwleka** a rena a a šilafala: Go gatelela kgopolo ya gore bafsa ba rena ba re ba hlwekile ba senywa ke diokobatši

8 **Ditšwammeling** tša rena di a šilofala: Go gatelela kgopolo ya gore ke bana ba rena.

9 Lena **marojanaphšatlamegopolo**-Go gatelela kgopolo ya gore di senya ditlhaologanyo tša bafsa ba rena.

10 Lena **meetsematoka** a go hlafiša bophelo- Go gatelela kgopolo ya gore diokobatši tše go na le tša marojana le tša meetsana.

Dika

Go dika ka maanong – go šwahlela batho ba sa gopola

Molaetša- Thuto ye re e hwetšago seretong se. Re le babadi re ithuta eng go tšwa seretong se?

- Re ithuta gore motho a se ke a loka kudu le go letefatša melao mo e lego gore batho ba ka go šomiša bošaedi bjalo ka Afrika-Borwa ge e ile ya dumelela bafaladi go tsena ka nageng bjale ba re leboga ka diokobatši tše di senyago maphelo a bafsa ba rena.

Moya wo o fokago:

Na ge o bala diteng tša sereto se o kwa go foka moya wa mohuta mang?

E ka ba moya wa manyami, wa ntwana, wa lerato, wa khuduego, wa ngangego.

- Mo seretong se go foka moya wa manyami.

Maikutlo

- E ka ba maikutlo a sereti goba a mmadi wa sereto
- Maikutlo a utollwa ke segalo se se šomišago ke sereti seretong sa gagwe.
- Sereti se aparetše maikutlo a pefelo

Se befedišwa ke ge se ile se thuša bafaladi gomme bona ba re tlišetša diokobatši tše di sentšego bokamoso bja bafsa ba rena gwa swana le ge re belegetše fase.

SEBOPEGO SA SERETO SE SA KA NTLE

Mo ntlheng ye re lebelela ditemanatheto le methalotheto

- Sereto se se na le methalotheto ye lesomenne
- Methalotheto ke ye mekopana, ya magareng le ye metelele.

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

TOKA E PADILE – MJ MOKABA

- 1 Ka katwa ke sehlopha tsoko,
- 2 Ka swaetšwa ka kokwanahloko,
- 3 Kokwanahloko sehlokakalafi,
- 4 Kokwanahloko sellišaditšhaba,
- 5 Ka ihlagiša go badirišanemmogo
- 6 Ke phutše sekaku boladu bja tšwa
- 7 Ke a sebja, ke a segwa, ke a gegewa
- 8 Dikgang ke nna, ka maaka ke a pharwa
- 9 Ke šišingwa boka botshwelamare.

- 10 Ke bitšwa lenaba
- 11 Ga ke sa kgona go iketla ka naba
- 12 Nka se fetole kwena ya se sa ja nama
- 13 Go logwa maanomabe a go ntšhupa tsela
- 14 Ke tšhwene ya roto ga ke sa nyakwa
- 15 Ke tšhwene ya roto tšhikanoši
- 16 Ke longwa ke manyeunyeu leboelela
- 17 Twatšikgolo sešitaleboramahlale.

[Letl.37]

Mohuta wa sereto

- Mohuta wa sereto o laolwa ke diteng tša sona.
- Toka e padile ke thetotsholo/ nyefola
- Sereti se sola ka mo toka e sa phethagalego mmušong wa rena , mo elego gore o re o le motšwasehlabele o fetoga motho yo mobe ka ge o tla be o boletše nnete.
- Godimo ga fao se sola maitshwaro a batho gore go na le gore batho ba go kwele bohloko ba a go ahlola.

Dikgopolo tša sereti

- **Temanatheto ya 1**
Sereti se ile sa katwa ke batho ka seboka ba ba ba mo fetetša kokwanahloko ya HIV.
- Sereti se ile go utolla sephiri sa go katwa ga gagwe batho ba se mo kgolwe, ba mo gegea, ba mo seba ba mo sega le go mo kodutla.
- Bangwe ba mo šišingwa ntlwana.

Temanatheto ya 2

- O fetogile lenaba ebile ba rera go mo šupa tsela
- Ga ba sa mmona bjalo ka motho o swantšhwa le tšhwene.
- Ka mo ga a fetše go ingwaya ka ge twatšikgolo e mo swere.

Moko/Kgwekgwe- ke kakaretšo ya diteng sereto se mabapi le eng?

- Sereto se se mabapi le motho ya a ilego a kwatwa ke batho ka bontši gomme a ba bololla.
- Ka morago ga tiragalo ye ga go sa na le motho yo a mo kwelago bohloko.

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

- Ba ile ba thoma go mo katoga, ba mo šisingwa

DITLABELATHETO LE TIRIŠO**Poeletšo****Temanathetong ya 1:****Poeletšothomi ya lentšu: 'ka'**

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore tiragalo ya katwa ya diragala godimo ga gagwe.

Poeletšothomi ya lentšu- 'kokwanahloko'

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore a tsenwa ke kokwanahloko ya go se alafege.

Poeletšothomi ya lentšu: 'ke'

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore ke sona se ilego sa re go bolela batho ba se katoga.

Poeletšo ya lentšu senoko 'ke'

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore se a segwa, se a gegewa ebile se a sebja..

Poeletšopotla 'ke'

- Go gatelela kgopolo ya gore o a šisingwa o a sebja.

Poeletšothomi ya lefoko 'Ke tšhwene ya roto'

- Go gatelela kgopolo ya gore o swantšhwa le tšhwene ya roto.

Poeletšophetši- 'sello'

- Re tlišeditše bophelo bja go re kweša bohloko mo re phethago ka go lla.

Poeletšo ya lefoko-**Morumokwano**

Morumokwana ke ge dinoko tša mantšu a a rumago mothalotheto a duma go swana. Dinoko di ka swana mola le dimanoši di swana.

1 Ka katwa ke sehlopha **tsoko**,

2 Ka swaetšwa ka kokwanahloko,
...oko

...oko ke morumokwanotia –dinoko 'o' di a swana mola ditumanoši di swana.

10 Ke bitšwa lenaba

11 Ga ke sa kgona go iketla ka naba

- Ke morumokwanotia- dinoko 'o' di a swana mola ditumanoši 'a' di swana.

TSHWANTŠHOKGOPOLO

- Ke mokgwa wo sereti se retago seretwa ka tšhomišo ya dika,diema,dikapolelo, dibokantšu
Kgetho le tirišo ya mantšu

Dikapolelo**Tshwantšhanyo - Ke šisingwa boka botshwelamare.**

- Sereti se šisingwa bjalo ka mo go lahlwago mantle ka ge go nkg.

Tshwantšhišo

Ke tšhwene : sereti se itshwantšha le magoboko.

Dibokantšu – sereti se diriša dibokantšu go gatelela kgopolo ye e itšego.

Sereti se diriša dibokantsu go utolla semelo sa seretwa.

Kokwanahloko - Sereti se gatelela kgopolo ya gore se feditšwe ka twatši ye ya bohloko.

Sehlokakalafi – go gatelela kgopolo ya gore twatši ye ga e alafege.

Sellišaditšhaba- Go gatelela kgopolo ya gore e kweša batho ba bantši bohloko.

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

Badirišanemmogo- go gatelela kgopolo ya gore ba šoma le yena

Botshwelamare- go gatelela kgopolo ya gore batho ba a mo nyenya ka ge a nkga.

maanomabe – go gatelela kgopolo ya gore ba mo naganela/ lakaletša dilo tše dimpe.

Tšhikanoši- go gatelela kgopolo ya gore ga a sa na motho yo phelago le yena.

manyeyu – sereti se a hlohlonelwa ka se swerwe ke twatši.

Twatšikgolo - sereti se gatelela kgopolo ya gore ye e feta ditwatši ka moka

Sešitaleboramahlale- go gatelela kgopolo ya gore ye twatši e palela le dingaka tša bohlale.

SEŠURA

- Ke mollwane wa/ go khutša ga hlago mothalotheong.

- Gantši ga go be le leswao goba sekga

Mohola wa sona

- Go tlemaganya dikgopolo mothalotheong
- Go kgaoganya dikgopolo mothalotheong
- Go tlemaganya le go kgaoganya dikgopolo mothalotheong.

Ke a sebja, ke a segwa, ke a gegewa

Sešura se laetšwa ka tsela ye laetšwa ka leswao le/:

Ke a sebja/ ke a segwa// ke gegewa///

Tirišo

Go tlemaganya le go kgaoganya kgopolo ya go ebja go segwa le go gegewa.

Metara

- Ke thulaganyo goba peakanyo ya sereti mothalotheong

Metara o sekwarekwa ka fase ga molawana wa kwano le molawana wa kgaogano.

Molawana wa kgaogano

Mothalotheo o arolwa ka dikarolometara tše pedi goba go feta.

Molawana wa kwano -Dikarolometara di lekana ka:

palo ya dinoko

Poeletšo

Dihloa tša mošito

Mohlala

Ke a sebja, ke a segwa, ke a gegewa.

Karolometara 1: ke a sebja

Karolometara 2: Ke a segwa

Karolometara 3: ke a gegewa

Palo ya dinoko

Ke a sebja – ke, se, bja = 3

Ke a segwa – ke se, gwa= 3

Ke a gegewa- ke ge ge wa= 4

Poeletšo

'ke a '

Dihloa tsa mošito

Ke a se:bja

Ke a se:gwa

Ke a ge:ge:wa

Dihloa tša mošito di a lekana.

Molaetša- Thuto ye re e hwetšago seretong se. Re le babadi re ithuta eng go tšwa seretong se?

- Re ithuta gore batho ba se ke ba ahlola le go hloya motho ba se na le nnete ya se a se dirilego. Sereti se katilwe ke seboka gomme go na le gore batho

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

ba mo kwele bohloko le go mo thekga ba a mo nyenya, go mo seba le go mo gegea.

Moya wo o fokago:

Na ge o bala diteng tša sereto se o kwa go foka moya wa mohuta mang?

E ka ba moya wa manyami, wa ntwana, wa lerato, wa lethabo, wa khuduego, wa ngangego.

- Mo seretong se go foka moya wa manyami.
- Sereti se kwa bohloko ka tsela ye batho ba mo swarago ka gona ge a se no go ba botša masetlapelo a a mo wetšego.

Maikutlo

- E ka ba maikutlo a sereti goba a mmadi wa sereto
- Maikutlo a utollwa ke segalo se se šomišago ke sereti seretong sa gagwe.
- Sereti se aparetšwe maikutlo a manyami/ go kwa bohloko

Se kwešwa bohloko ke ka tsela ye batho bam o lebelelago ka yona.

SEBOPEGO SA SERETO SE SA KA NTLE

Mo ntlheng ye re lebelela ditemanatheto le methalotheto

Methalotheto

- Sereto se se na le methalotheto ye lesomešupa:17
- Methalotheto ke ye mekopana, ya magareng le ye metelele.

Ditemanatheto

Sereto se se na le ditemanatheto tše 2.

Temanatheto ya pele e bopilwe ka methalotheto ye 9

Temanatheto ya bobedi e bopilwe ka methalotheto ye 8.

KE BE KE SA GO LEBELETŠE- MOKABA M.J

- 1 Ke be ke sa go lebeletše Serogole
- 2 Mabotse le mathakga ke be ke sa a emetše.
- 3 Ke sa lebeletše gore o tle o ntamolele
- 4 Morwalo wa lapa o nkimetše
- 5 Ke be ke re o tla nntšha ka gare ga bošwana
- 6 Tema wa lema ya bao ba go hlatlamago
- 7 Wena le bona ka dithuto la katana.
- 8 Bjalo o goroga ka ya bao ba ithobaletšego
- 9 Kolo senamelwakebagologolo
- 10 Bao kobo ya bona elego mmu fela
- 11 Bao ba ikelago lefaseng la phomolo
- 12 Bao ba ka gopolwago ka mediro fela
- 13 Ke be ke go holofetše bohlale
- 14 O ntshwabišitše ke gakilwe ke mahlale.

[Letl. 39]

MOHUTA WA SERETO

- Mohuta wa sereto o laolwa ke diteng tša sona.
- Ke be ke sa go lebeletše ke sonete ya Seisimane.
- Sereto se bopilwe ka methalotheto ye lesomenne.
- Patrone ya morumokwano ke abab,cdcd,efef,gg}
- Sereto se bopilwe ka dikwatreine tše 3 le khapoletse ye e tšweletšago morumokwanobedi

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

- Dikwatreine tše tharo tša mathomo di tšweletša **tshwantšho** elego **bothata**
- Khapholete ye e bopilwego ka morumokwanobedi, e tšweletša tharollo.

Dikgopolo tša sereti

- Sereti se hlokofaletšwe ke motho yo se bego se mo rata, motho ya a bego a sa lebeletše tše dibotse go tšwa go yena.
- Sereti se kwa bohloko kudu ka gore seretwa se kgathile tema ye bohlokwa ka go ba ruta.

Tharollo

- O be a re o tla mo ntšha bošuaneng.
- O mo swabišitše ebile o ka gore ke gakanegile

DITLABLETHETO LE TIRIŠO**Poeletšo****Temanathetong ya 1:****Poeletšopotla****‘ke’ mothalotheong wa 1 le 3**

- Go gatelela kgopolo ya go re sereti ke sona se be se sa lebeletše tše dibotse.

Ke be ke sa go lebeletše Serogole

Poeletšo ya senoko ‘ke’

Go gatelela kgopolo ya gore sereti se be se sa lebeletše go ithuta go tšwa go seretwa.

Poeletšothomi ya sekafoko - ‘Bao ba’

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore seretwa se balwa le bao ba ithobaletšego. tsenwa ke kokwanahloko ya go se alafege.

Poeletšo ya lentšu: ‘ke’**Ke be ke go holofetše bohlale**

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore se be se duma ge a ka se fa bohlale

Morumokwano

Morumokwana ke ge dinoko tša mantšu a a rumago mothalotheo di duma go swana. Dinoko di ka swana mola le ditumanoši di swana.

Patrone ya morumokwano seretong se ke: abab}cdcd}efef}gg}

Serogole	a
emetše.	b
tamolele	a
nkimetše	b
bošwana	c
hlatlamago	d
katana.	c
šego	d
bagologolo	e
fela	f
phomolo	e
fela	f
bohlale	g
mahlale.	g

TSHWANTŠHOKGOPOLO

- Ke mokgwa wo sereti se retago seretwa ka tšhomišo ya dika,diema,dikapolelo, dibokantšu
Kgetho le tirišo ya mantšu

Dikapolelo

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

Dibokantšu – sereti se diriša dibokantšu go gatelela kgopolo ye e itšego.

Sereti se diriša dibokantsu go utolla semelo sa seretwa.

senamelwakebagologolo - Sereti se gatelela kgopolo ya gore seretwa se goroga ka sefatanaga sa bahu.

MOLAETŠA

Ke thuto ye re e hwetšago seretong se. Re le babadi re ithuta eng go tšwa seretong se?

Go bohlokwa gore re ithute go batho ba sa le lefaseng ka gore ga re tsebe gore ba tlo re tlogela neng.

MOYA WO O FOKAGO:

Na ge o bala diteng tša sereto se o kwa go foka moya wa mohuta mang?

E ka ba moya wa manyami, wa ntwana, wa lerato, wa lethabo, wa khuduego, wa ngangego.

- Mo seretong se go foka moya wa manyami a go tla ka tsela ya lehu.
- Sereti se nyamišwa ke go tloga ga motswadi wa gagwe yo a mo šilego a sa lebeletše dilo tše dibotse go yena.

Maikutlo

E ka ba maikutlo a sereti goba a mmadi wa sereto

Maikutlo a utollwa ke segalo se se šomišago ke sereti seretong sa gagwe.

- Sereti se aparetšwe maikutlo a manyami/ go kwa bohloko

Se kwešwa bohloko ke ka tsela ye Serogole a mo šilego a sa nagana ka gona. O be a sa ithuta a sa holofetše gore o sat lo anyway tše botse go tšwa go yena.

SEBOPEGO SA SERETO SE SA KA NTLE

Mo ntlheng ye re lebelela ditemanatheto le methalotheto

- Sereto se se na le methalotheto ye lesomenne
- Ditemanatheto ke tše 3 ke gore dikwatreine tše 3 le khapolete.
- Dikwatreine tše 3 di tšweletša tshwantšho mola khapolete e tšweletša tirišo elego tharollo.

BASWA LE ROBETŠE – MOKABA M.J

- 1 Thaka ye kgwadi le phaka thoko
- 2 Le robetše ntše le lebeleba
- 3 Le itirile maribiši
- 4 Le ebela mašego boka mebankgakgane.
- 5 Leswiswi le rwele ditau bomajadigoba
- 6 Ka gare ga lona go kitima madimo majabatho
- 7 Ditsebe le di kitetše motu
- 8 Le kgalemelwa ka mehla
- 9 Le ikgapa le ikgoroša
- 10 Le a tlaišwa le a hlorišwa
- 11 Le a gobatšwa, le a katwa
- 12 Le a hlokošetšwa, bokamoso le a bo senyetšwa
- 13 Eupša ke gona le gerema maswiswing.
- 14 Megabaru e a le tlokatlokiša
- 15 Ditokelo di a le ebaebiša

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

16	Phafogang borokong
17	Gobane phutšana ya boya bontlhana
18	E gola ka go ikelela.

[Letl.50]

Mohuta wa sereto

- Mohuta wa sereto o laolwa ke diteng tša sona.
- Bafsa le robetše ke thetotsholo/ nyefolo.
- Sereti se nyefola/ sola maitshwaro a bafsa a go hloka šedi.
- Bafsa ba gerema le mebila bošego le mosegare ba fetše ba kwešwa bohloko
- O sola bafsa gore ba hlakišwa ke ditokelo gomme ba fetša ba wela mathateng.

Dikgopolo tša sereti

- Sereti se hlokofaletšwe ke motho yo se bego se mo rata, motho ya a bego a sa lebeletše tše dibotse go tšwa go yena.
- Sereti se kwa bohloko kudu ka gore seretwa se kgathile tema ye bohlokwa ka go ba ruta.

Temanatheto ya 1

- Sereti se tshwenywa ke ka tsela ye bafsa ba sa hlokomelego bokamoso bja bona.
- Ba lala ba gerema le mašego bjalo ka bomakgagane ba lebetše gore bošego ga bja bolokega.

Temanatheto ya 2

- Bafsa ga ba theeletše dikeletšo tša bagolo.
- Ba itirela boithatelo ka magaeng.
- Ba fetša ba kwešwa bohloko ka lebaka la go hloka tsebe le šedi.
- Bangwe ba feletša ba hloka bokamoso.

Temanatheto ya 3

- Bafsa ba hlakišwa ke ditokelo le go tshwenywa ke megabaru.
- Bafsa ba be le šedi, ba ikilele gore ba se wele mathateng.
- Bafsa ba hlalefe ba tlogele dilo tše tše di ka ba tsenyago mathateng ba ikelele go swana le phutiana ye e golago ka go ikilela

DITLABELATHETO LE TIRIŠO**Poeletšo****Temanathetong ya 1:****Mothalothetong wa 1 & 2****Poeletšogare 'le'**

- 1 Thaka ye kgwadi **le** phaka thoko
- 2 Le robetše ntše **le** le baleba

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore bafsa ga ba na šedi.

Poeletšothomi ya lentšu : 'le'

- 3 **Le** itirile maribiši

- 4 **Le** ebela mašego boka mebankgakgane.

- Sereti se gatelela kgopolo ya ke bafsa ba ba sepela bošego

Temanatheto ya 2**Poeletšothomi ya lentšu 'le'**

- Sereti se gatelela kgopolo gore ke bafsa ba kgalwago ebile ba itirelago boithatelo.

Le kgalemelwa ka mehla

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

Le ikgapa le ikgoroša

Poeletšo ya mantšu 'le a'

Le a tlaišwa le a hlarišwa

Le a gobatšwa, le a katwa

Le a hlokofatšwa bokamoso le a bo senyetšwa.

- Go gatelela kgopolo ya go gore ke bafsa bao ba kwešwago bohloko ebile ke bona ba katwago.

KELELOTHALO/ ENTŠAMPAMENTE

Kgopolo ye e lego mothalotheong wa ka godimo e tšwela pele goba go felela mothalotheong wa go latela gantši ga go be le sekga.

12 Le a hlokofatšwa, bokamoso le a bo senyetšwa

13 Eupša ke gona le gerema maswiswing

- Kgopolo ya go hlokofatšwa le go senya senyetšwa bokamoso e tšwela pele mothalotheong wa go latela gore ba tšwela pele go gerema le maswiswi.

Temanathetong ya 3

16 Phafogang borokong

17 Gobane phutšana ya boya bontlhana

18 E gola ka go ikelela.

Kgopolo ya gore baswa ba hlalefe e tšwela pele methalotheong ya 17 le 18 gore Ba swane le phutšana ye e golago ka go ikilela.

TSHWANTŠHOKGPOLO

- Ke mokgwa wo sereti se retago seretwa ka tšhomišo ya dika, diema, dikapolelo, dibokantšu le Kgetho le tirišo ya mantšu

Dikapolelo

Tshwantšhanyo - Le ebela mašego **boka** mebankgakgane.

- Sereti se swantšha bafsa le bomankgagane ka gore ke bomankgagane ba ba sepelago bošego.

Oksimorone/ Tumelokganetši

Ke dikgopolo tše di ganetšanago/latolanago mothalotheong.

Le robetše ntše le lebaleba

Motho a ka se lebalebe a robetše

Sereti se gatelela gore bafsa ba hlalefe ba phaphame ba be ba itlhokomela.

Dika: Ke letswai seretong. Di fa sereto mošito.

Le phaka thoko – Sereti se gatelela kgopolo ya gore bafsa ba robetše.

Diema:

phutšana ya boya bontlhana e gola ka go ikelela – Sereti se gatelela kgopolo ya gore motho o swanetše go itlhokomela gore a se wele mathateng.

Dibokantšu – majabatho

- Sereti se diriša dibokantšu go gatelela kgopolo ya gore bošego go na le dilo tša go tšea maphelo a batho.

Mothalotheo 14 le 15:

14 Megabaru e a le tlokatlokiša

15 Ditokelo di a le ebaebiša

Ke morumokwanotia – dinoko: **-ša** di a swana mola ditumanoši tše di di latelago-i-di swana.

SEŠURA

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

- Ke mollwane wa/ go khutša ga hlago mothalothehong.
- Gantši ga go be le leswao goba sekga

Mohola wa sona

- Go tlemaganya dikgopolo mothalothehong
- Go kgaoganya dikgopolo mothalothehong
- Go tlemaganya le go kgaoganya dikgopolo mothalothehong.

Ke a sebja, ke a segwa, ke a gegewa

Sešura se laetšwa ka tsela ye laetšwa ka leswao le/:

Mothalothehong wa10 :

Le a tlaišwa le a hlorišwa

Mothalotheho wo o ka arolwa ka dikarolometara tše 2 e lego:

Karolometara ya 1: Le a tlaišwa/

Karolometara ya 2: Le a hlorišwa//

Tirišo

Go tlemaganya le go kgaoganya kgopolo ya go tlaišwa le go hlorišwa

Go kgaoganya kgopolo ya go tlaišwa le go hlorišwa.

Go kgaoganya le go tlemaganya kgopolo ya go tlaišwa le go hlorišwa.

Metara

- Ke thulaganyo goba peakanyo ya sereti mothalothehong

Metara o sekwasekwa ka fase ga molawana wa kwano le molawana wa kgaogano.

Molawana wa kgaogano

Mothalotheho o arolwa ka dikarolometara tše pedi goba go feta.

Molawana wa kwano -Dikarolometara di lekana ka:

palo ya dinoko

Palo ya dinoko

Le a tlaišwa – le- a- tla-i-šwa = 5

Le a hlorišwa- le-a- hlo-ri-šwa = 5

Dinoko di a lekana

Poeletšo - Go lebelelwa mantšu a a boeeditšwego

'le- a- išwa' dikarolometara di lekana ka **poeletšo**

Dihloa tša mošito – Go lebelelwa dinoko tša mafelelo a mantšu a a dirišitšwego.

Tšona di laetšwa ka leswao la:

Le a tlaišwa - Le a tla:šwa

Le a hlorišwa - Le a hlori:šwa-

Dihloa tša mošito di a lekana

MOLAETŠA

Ke thuto ye re e hwetšago seretong se. Re le babadi re ithuta eng go tšwa seretong se?

Bafsa ba hlokomele maphelo a bona gore ba be le bokamoso bjo bokaone.

Ba tlogele go sepela mašego gore ba bolokege.

MOYA WO O FOKAGO:

Na ge o bala diteng tša sereto se o kwa go foka moya wa mohuta mang?

E ka ba moya wa manyami, wa ntwā, wa lerato, wa lethabo,wa khuduego, wa ngangego.

- Mo seretong se go foka moya wa manyami.
- Sereti se nyamišwa ke ka fao baswa ba šomišago ditokelo bošaedi gomme ba fetša ba gobaditšwe.

MAIKUTLO

- E ka ba maikutlo a sereti goba a mmadi wa sereto
- Maikutlo a utollwa ke segalo se se šomišago ke sereti seretong sa gagwe.

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

Sereti se aparetšwe maikutlo a manyami/ go kwa bohloko
Se kwešwa bohloko ke ka tsela ye baswa ba itshwarago ka gona ka go se
hlokomele maphele a bona.

SEBOPEGO SA SERETO SE SA KA NTLE

Mo ntlheng ye re lebelela ditemanatheto le methalotheto

Methalotheto

- Sereto se se na le methalotheto ye lesomešupa:18
- Methalotheto ke ye mekopana, ya magareng le ye metelele.

Ditemanatheto

- Sereto se se na le ditemanatheto tše 3.
- Temanatheto ya 1 e bopilwe ka methalotheto ye 6.
- Temanatheto ya 2 e bopilwe ka methalotheto ye 7.
- Temanatheto ya 3 e bopilwe ka methalotheto ye 5.

5.

O KAE YENA? – MOKABA M.J

1. Ke mengwaga ke dula le wena Marumo
2. Ke sa phaka thoko ya bjana
3. Ke sa kgona go raloka ka Melaka
4. Ke hloka kgopolo ya go go botšisa.
5. Mahlalagading ke tšwele mamohla
6. Ga ke sa mimimela marameng
7. Meno a tletše šaka la lehano.
8. Ke tseba tšeo di ntoketšego mma.

- 9 Ake o mpotše Marumo
- 10 Ke kgopela therešo ya mmakgonthe
- 11 Yeo e hlokago selabi
- 12 O kae yena tate mompelegi?
- 13 Tate yoo a go wešitšego letswele
- 14 Ka gobane ke le thagaletswalo
- 15 Tate yoo a ntlišitšego go leno lefase;
- 16 Lefase la batswadi le bana.

- 17 La ka lešaka le tletše tšohle
- 18 Ke ja ke lahla gohle
- 19 Ga ke diile ke a ikgona
- 20 Seo ke se lilelago ke tate montswadi
- 21 Ntle le yena bophelo ke meetlwa
- 22 Ake o mpotše Marumo gore o feletše kae
- 23 Ke ikana go mo nyaka
- 24 Go mo enolla bodibeng a iphihlilego
- 25 Ke tle ke kgone go hlabja ke phefo.

[Letl.41]

Mohuta wa sereto

- Mohuta wa sereto o laolwa ke diteng tša sona.
- O kae yena? Ke lehlologelwa.

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

- Sereti se duma go tseba tatago sona yo a mmelelego.
- Sereti se hlogetše go tseba nnete ka tatagosona yo ba mo utetšego yena go ba go fihla a gola.
- Sereti se na le tumo ya go kopana le tatagosona.

Dikgopolo tša sereti

- Sereti se godišitšwe ke mmagosona ntle le thušo ya tatagwe.

Temanatheto ya 1

Sereti se godile ntle le tatagosona .

Ga se sa ka sa tseba tate wa sona go fihla a e tšwa mahlalagading.

Bjalo ka ge se godile a se se sa mimilela ka thoko le meno a tletše legano

O nyaka toka e phethagale a tsebe tatagwe.

Temanatheto ya 2

Sereti se kgopela gore mmagosona a se botše ye e lego nnete ya go hloka bana ba phefo.

O botšisa mmagwe gore tatagwe yo a mo tlišitšego lefaseng o kae.

Tatagwe yo a imišitšego la mathomo ka ge yena e le ngwana wa mosetsana wa mathomo ka lapeng labo.

Temanatheto ya 3

Sereti se re se humile, ga se hlake fela se nyaka go tseba gore tatagosona ke mang.

Se re ntle le tatagwe dilo ga di mo sepelele.

O nyaka go mo tseba goba ebile o ikana go ya go mo ntšha mo a iphihlilego gore

Ditaba tša gagwe di tle di mo sepelele gabotse.

DITLABELATHETO LE TIRIŠO**Poeletšo****Temanathetong ya 1:****Mothalothetong wa 1 - 4****Poeletšothomi ya lentšu 'ke'**

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore ke sona se nyakago go tseba tatagosona.

Poeletšo ya mantšu: 'ke sa'

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore o be a sa le yo monnyane a se na mogopolo wa gore a botšiše mmagwe ka tatagwe.

Poeletšogare 'ke'

5 Mahlalagading **ke** tšwele mamohla

6 Ga **ke** sa mimilela marameng

Sereti se gatelela kgopolo ya gore o godile.

Temanathetong ya 2 :**Kgokanyi/ Tlemanyi/tlemanyithalo/Poeletšo ya letsogo la ngele**

Mothalotheto wa 15 o rumilwe ka lentšu le lefase mola mothalotheto wa 16

le wona o thoma ka lefase nepo e le go tlemaganya methalotheto.

15 Tate yoo a ntlišitšego go leno **lefase**;

16 **Lefase** la batswadi le bana.

Poeletšopotla: 'Tate'

13 **Tate** yoo a go wešitšego letswele

14 Ka gobane ke le thagaletswalo

15 **Tate** yoo a ntlišitšego go leno lefase;

Sereti se gatelela kgopolo ya gore se nyaka yo e lego tatagwe.

Temanatheto ya 3**Poeletšo ya lentšu: 'ke'**

18 **Ke** ja ke lahla gohle

19 Ga **ke** diile **ke** a ikgona

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

20 Seo **ke** se lilelago **ke** tate montswadi.
Go gatelela kgopolo ya gore ke sona sereti se nyakago go tseba tatagosona e lego motswadi wa sona.

Poeletšogare: 'ke'

18 Ke ja **ke** lahla gohle

19 Ga **ke** diile **ke** a ikgona

20 Seo **ke** se lilelago **ke** tate montswadi.

Sereti se gatelela kgopolo ya gore se nyaka tatagosona ka gore bjalo o na le sona.

Poeletšo ya lentšu 'ke'

25 **Ke** tle **ke** kgone go hlabja ke phefo.

Sereti se gatelela kgopolo ya gore se tle se kgone go ba le khutšo.

KELELOTHALO/ ENTŠAMPAMENTE

Kgopolo ye e lego mothalothetong wa ka godimo e tšwela pele goba go felela mothalothetong wa go latela gantši ga go be le sekga.

Temanathetong ya 1

5 Mahlalagading ke tšwele mamohla

6 Ga ke sa mimimela marameng

- Kgopolo ye e lego mothalothetong wa 9 ya gore sereti se godile e tšwela pele mothalothetong wa 10 gore ga e sa le ngwana.

Temanathetong ya 2

10 Ke kgopela therešo ya mmakgonthe

11 Yeo e hlokago selabi

Kgopolo ye e lego mothalothetong wa 10 ya gore o kgopela go tseba nnete e tšwela pele gore e nnete ye e se nago bana ba phefo.

Temanathetong ya 2

13 Tate yoo a go wešitšego letswele

14 Ka gobane ke le thagaletswalo

Kgopolo ye e lego mothalothetong wa 13 ya gore tatagwe yo a bilego wa mathomo wa go imiša mmagwe e tšwela pele mothalothetong wa 14,14 le 15 gore ke yena ngwana wa mathomo wa mmagwe le tatagwe.

TSHWANTŠHOKGOPOLO

- Ke mokgwa wo sereti se retago seretwa ka tšhomišo ya dika,diema,dikapolelo, dibokantšu le Kgetho le tirišo ya mantšu

Dikapolelo**Potšišoretoriki**

Sereti se botšiša potšišo ye e sa nyakego karabo nepo e le go gatelela kgopolo ya se sengwe.

O kae yena tate mompelegi?

Sereti se nyaka go tseba gore tatagwe yo a mmelelego kae?

Temanatheto ya 3**Tshwantšhišo**

'bophelo ke meetlwa' Sereti se gatelela kgopolo ya gore bophelo ga bo mo tsefele Ga a ipshine ka bona go swana le ge a hlabja ke meetlwa.

Dika**Temanatheto ya 1**

2 'Ke sa phaka thoko' – sereti se hlaloša kgopolo ya gore o be a se a tšwa a hlalefa.

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

5. 'Mahlalagading ke tšwele'- Sereti se gatelela kgopolo ya gore se godile se bonela kgole.

Temanatheto ya 3

'Go ja ke lahla' Sereti se hlaloša gore ga se hloke/ diile.

'Go hlabja ke phefo' - sereti se gatelela kgopolo ya gore dilo tša gagwe di tle di mo sepelele gabotse.

Kgetho le tirišo ya mantšu

Wo ke mokgwa wo sereti se kgethago mantšu a go se tlwaelege le go a diriša ka bokgeleke bjo bogolo.

Temanatheto ya 1

'meno a tletše šaka la lehano' Sereti se tšweletša kgopolo ya gore o godile o feleletše.

Temanatheto ya 2

'Thagaletswalo' – ngwana wa mathomo wa mosetsana.

Morumokwano

Morumokwano ke ge dinoko tša mantšu a a rumago mothalotheo di duma go swana. Dinoko di ka swana mola le ditumanoši di swana.

Mo seretong se temanathetong ya morumokwano o tšweletšwa ke:

Temanatheto ya 3

Sereti se dirišitše **morumokwanotia** go tliša morethetho le mošito methalothetong.

Dinoko –**hle** di a swana mola ditumanoši -o- di swana.

17 La ka lešaka le tletše tšohle

18 Ke ja ke lahla gohle

MOLAETŠA

Ke thuto ye re e hwetšago seretong se. Re le babadi re ithuta eng go tšwa seretong se?

- Batswadi ba itute gore ge bana ba thoma go hlalefa ba botše bo tatagobona ba madi pele bana ba ka thoma go ba le mathata ba inyakela bona.

Sereti se tšweleletše bophelong eupša ga se ipshine ka tšeo a nago le tšona ka lebaka la gore a sa tsebe tatagwe.

Ba tlogele go sepela mašego gore ba bolokege.

MOYA WO O FOKAGO:

Na ge o bala diteng tša sereto se o kwa go foka moya wa mohuta mang?

E ka ba moya wa manyami, wa ntwana, wa lerato, wa lethabo, wa khuduego, wa ngangego.

Seretong se go foka moya wa tlhologelo.

Sereti se hlologetše go tseba tatagwe wa madi.

MAIKUTLO

- E ka ba maikutlo a sereti goba a mmadi wa sereto
- Maikutlo a utollwa ke segalo se se šomišago ke sereti seretong sa gagwe.

Seretong se sa O kae yena? Sereti se aparetšwe maikutlo a manyami/ go kwa bohloko

- Se kwešwa bohloko ke go se tsebe tatago sona yo a sa kago a botšwa ka yena.

SEBOPEGO SA SERETO SE SA KA NTLE

Mo ntlheng ye re lebelela **ditemanatheto** le **methalotheto**

Methalotheto

- Sereto se se na le methalotheto ye lesomešupa: 25
- Methalotheto ke ye mekopana, ya magareng le ye metelele.

Ditemanatheto

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

- Sereto se se na le ditemanatheto tše 3.
- Ditemanatheto tša 1 le 2 di bopilwe ka methalotheto ye 8.
- Temanatheto ya 3 e bopilwe ka methalotheto ye 9.

BA A NTSHEGA – MOKABA M.J

- 1 Di a ntshega lehono dithaka
- 2 Ke polelo mebileng le maetišong
- 3 Kgankgolo go swarwa la ka lebitso
- 4 O ntlhadile ke šetše kgakanegong
- 5 Ke ngwedi ke apogetšwe ke maru
- 6 Wola wa lerato o timile
- 7 Ke ponne boka lefohlwane
- 8 Bose bjola lehono ke meetse a sekgopha.
- 9 Ke gerulwa leboelela
- 10 Ka sekgothing ba a ntšhupetšana
- 11 Ga ke sa gata felo
- 12 Baagišani ba a nkwerwa
- 13 Sello sa ka go bona ke koša
- 14 Ba se binela ba hloname
- 15 Nke ba bina koša ya thapelo
- 16 Koša ya go bolela le badimo malopo.
- 17 Dikhukhumelatswuane go di apara ga go sa kgonega
- 18 Mahlomane go a apara ga go sa kgonega
- 19 Maseka le mangina ke a bone mohla o nkamoga
- 20 Mohla o ntlhaba pelo ka lerumo
- 21 Wa ntlogela ke ahlame
- 22 Dikeledi ke tšholla modupi.
- 23 Metlae ga ke sa dira le motho
- 24 Mpa ke robala ka ya leteka
- 25 Ke hloketše ruri
- 26 Kgatelelo ya monagano le yona e gana go phalwa
- 27 Lekhwekhwe ke tsenwe ke la bodutu
- 28 Bešo ke ba kganyeditše ke forwa ke lerato
- 29 Botšhikanoši bo ntebane.

[Letl. 44]

MOHUTA WA SERETO

Ba a ntshega ke thetoneyefolo

- Sereti se nyefola moratiwa wa gagwe yo dikilego a mo direla dilo tše dibotse gomme a mo hlala.
- Sereti se nyefola/sola moratiwa wa gagwe yo dikilego a mo direla dilo tše dibotse gomme a mo hlala.

DIKGOPOLLO TŠA SERETI**Temanatheto ya 1**

- Sereti se laetša gore moratiwa wa sona o se hlalile bjale dithaka tša gagwe di a mo sega.

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

- Ga a sa kgahliša ka gore o hlakilwe o šetše nyanyeng.
- Go ipshina mola go fetogile mogalakane.

Temanatheto ya 2

- Baagišane le dithaka ga ba mo lebelele gabotse ebile ba a mo kwera.
- Go na le gore ba mo kwele bohloko ba a mo kodutla.
- Go kwa bohloko ga gagwe ke lethabo.

Temanatheto ya 3

- Dikwaekwae ga a sa di apara.
Maseka le mangina e sa le a a bona mohla a mo amoga a mo kweša
bohloko a šala a gakanegile a lla.

Temanatheto ya 4

- Sereti se bolawa ke bodutu le tlala ebile o thoma go ba le kgatelelo ya monagano ka gore o be a kganyetša ba gabo ka lebaka la 'ke a ratwa'

Ga a sa na mogwera le meloko e mo katogile ke tšhikanoši

DITLABELATHETO LE TIRIŠO**POELETŠO****Temanatheto ya 1****Poeletšokgaotši : 'ke'**

Sereti se gatelela kgopolo ya gore go bolelwa ka sona

- 1 Ke polelo
- 2 Kgangkgolo...
- 3 O ntlhadile
- 4 Ke ngwedi...

Poeletšopotla: 'ke'

Sereti se gatelela kgopolo ya

- 5 Ke ngwedi ke apogetšwe ke maru
- 6 Wola wa lerato o timile
- 7 Ke ponne boka lefohlwane

Bose bjola lehono ke meetse a sekgopha.

Poeletšo ya lentšu- 'ke'

- 5 Ke ngwedi ke apogetšwe ke maru

Go boeditšwe 'ke' go gatelela kgopolo ya gore sereti ga se san a bagwera.

Temanatheto ya 2**Poeletšo ya lentšu 'ba'**

Ba se binela ba hlona

Sereti se gatelela kgopolo ya gore batho ba a mo sega.

Temanatheto ya 2**Poeletšogare: 'ba'**

Go gatelela kgopolo ya gore ba a mo sega ga a tloge melomong ya bona

Ba se binela ba hlona

Nke ba bina koša ya thapelo

Temanatheto ya 3**Poeletšophetši ya sekafoko**

- 17 Dikhukhumelatswuane go di apara ga go sa kgonega
- 18 Mahlomane go a apara ga go sa kgonega

Temanatheto ya 3**Poeletšogare: 'o'**

Sereti se gatelela kgopolo ya gore moratiwa wa sona a se tšeela a se kweša bohloko.

- 19 Maseka le mangina ke a bone mohla o nkamoga

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

20 Mohla o ntlhaba pelo ka lerumo

Temanatheto ya 3**Poeletšogare: ‘ke’**

Sereti se gatelela kgopolo ya gore se tlogetšwe se gakanegile se lla kudu ka gore ba se hladike.

21 Wa ntlogela **ke** ahlame

22 Dikeledi **ke** tšholla modupi

Temanatheto ya 4**Poeletšogare: ‘ke’**

Sereti se gatelela kgopolo ya gore ga se sa na mogwera ebile se robala ka tlala.

23 Metlae ga **ke** sa dira le motho

24 Mpa **ke** robala ka ya leteka

Poeletšogare le poeletšo ya lentšu ‘ke’

Sereti se gatelela kgopolo ya gore sona se lewa ke bodutu ka gore se kganyeditše batho ka lebaka la **‘ke a ratwa’**

7 Lekhwekhwe **ke** tsenwe **ke** la bodutu

28 Bešo **ke** ba kganyeditše **ke** forwa ke lerato

KELELOTHALO/ ENTŠAMPAMENTE

Kgopolo ye e lego mothalothehong wa ka godimo e tšwela pele goba go felela mothalothehong wa go latela gantši ga go be le sekga.

Temanathetong ya 2

13 Sello sa ka go bona ke koša

14 Ba se binela ba hloname

15 Nke ba bina koša ya thapelo

Kgopolo ye e lego mothalothehong wa 13 ya gore sello sa gagwe ke koša e tšwela pele methalothehong ya 14 le 15 gore ba se binela ba šokiša bjalo ka koša ya thapelo.

TSHWANTŠHOKGOPOLO

- Ke mokgwa wo sereti se retago seretwa ka tšhomišo ya dika,diema,dikapolelo, dibokantšu le Kgetho le tirišo ya mantšu

Dikapolelo**Tshwantšhišo**

‘ke ngwedi ke apogetšwe ke maru.

Sereti se itshwantšha le ngwedi wo o apogetšwego ke maru.

Bose bjola lehono **ke meetse a sekgopha**

Sereti se gatelela kgopolo ya gore boipshino ke mogalakane.

Sello sa ka go bona **ke koša**

Sereti se gatelela kgopolo ya gore batho ipshina ka go mo sega ka ge a hladike.

Tshwantšhanyo

Sereti se gatelela kgopolo ya gore lerato la bona le fetogile toro

Ke ponne **boka** lefohlwane

Pheteletšo

Sereti se feteleditše go lla kudu ga sereti ka gore motho le ge a ka lla dikeledi e ka se medupi.

Dikeledi ke tšholla modupi**Mothofatšo**

Kgatelelo ya monagano e rwešitšwe dipataka tša botho,ke motho a ka phalwago e sego kgatelelo ya monagano.

Kgatelelo ya monagano le yona e gana go phalwa**DIKA**

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

Ke apogetšwe ke maru- sereti se gatelela kgopolo ya gore ka ge se hladiwe se šetše nyanyeng.

DIBOKANTŠU

Kgangkgolo

Sereti se gatelela kgopolo ya gore go bolelwa ka yena.

Temanatheto ya 3

Dikhukhumelatsuwuane

Sereti se gatelela kgopolo ya gore o be apara dikwaekwae

Temanatheto ya 4

Senkgamafetla- Sereti se gatelela kgopolo ya gore batho ba mo katogile ka ge a swana le nakedi ye e nkgago.

Botšhikanoši – Sereti se gatelela kgopolo ya gore o phela a le tee ga a sa na bagwera le meloko.

KGETHO LE TIRIŠO YA MANTŠU

Wo ke mokgwa wo sereti se kgethago mantšu a go se tlwaelege le go a diriša ka bokgeleke bjo bogolo.

Lefohlwane – Sereti se šupa toro ye nnyane ya segwahla.

Dikhukhumelatsuwuane- sereti se šupa gore se be se apara dieta tše dikgolo.

MORUMOKWANO

Morumokwano ke ge dinoko tša mantšu a a rumago mothalotheho di duma go swana. Dinoko di ka swana mola le ditumanoši di swana.

Mo seretong se temanathetong ya morumokwano o tšweletšwa ke:

Temanatheto ya 1

Sereti se dirišitše **morumokwanokgaotši** maetišong le kgakanegong go tliša morethetho le mošito methalothetong.

Dinoko –ng di a swana mola ditumanoši -o- di swana.

2 Ke polelo mebileng le maetišong

3 Kgangkgolo go swarwa la ka lebitso

4 O ntlhadile ke šetše kgakanegong

MOLAETŠA

Ke thuto ye re e hwetšago seretong se. Re le babadi re ithuta eng go tšwa seretong se?

- Seretong se re ithuta gore motho a se ke a re ge a phela gabotse goba a thabile a kganyetša batho ka gore ka letšatši le lengwe o tlo ba hloka.

MAIKUTLO

- E ka ba maikutlo a sereti goba a mmadi wa sereto
Maikutlo a utollwa ke segalo se se šomišago ke sereti seretong sa gagwe
Seretong se sereti se tšweletša maikutlo a manyami.
Sereti se nyamišwa ke ka tsela motho wa gagwe a mo tlogetšego ka gona gomme a fetogile sesego sa batho.

SEBOPEGO SA SERETO SE SA KA NTLE

Mo ntlheng ye re lebelela **ditemanatheto** le **methalotheto**

Methalotheto

- Sereto se se na le methalotheto ye lesomešupa: 30
- Methalotheto ke ye mekopana, ya magareng le ye metelele.

Ditemanatheto

- Sereto se se na le ditemanatheto tše 4.
- Ditemanatheto tša 1 le 2 di bopilwe ka methalotheto ye 8.
- Temanatheto ya 3 e bopilwe ka methalotheto ye 6.

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

SELLO SA MMAGO BONA – MOKABA M.J

- 1 Lapa le go gakile gobane e fedile,
- 2 Swikatšhipilaboramošweu mogopolo le go fahlile.
- 3 Merwalo o e rwele ka go šele e ya go rolwa.
- 4 Bao o ba gopotšego ke bomabinagosolwa.
- 5 Lapeng ga re bo bone.
- 6 Ga re bo bone gobane ga re go bone.
- 7 Sellathekeng sa lla se a betelwa
- 8 Gobane o sa nyake go hlodiwa
- 9 Ga batho lekepekepe o išitše
- 10 A gago matswuane o itebaditše
- 11 A gago matswuane a letetše,
- 12 Bomathabelagothuba ba kwakwaletše
- 13 Ka le lengwe kgotlelelo e tla fela
- 14 Ga gešo ka ikela.

[Letl. 112]

MOHUTA WA SERETO

- Sello sa mmagobona ke sonete.
- Sereto se se na le methalotheto ye 14
- Se bopilwe ka dikwatreine tše 3 le khapolete ye e tšweletšago morumokwanobedi
- Patrone ya morumokwano ga se ya tlwaelo.
- Patrone ya morumokwano ke aa}bb}cc}dd}ee}ff}gg}
- Ditemanatheto tše 3 tša mathomo di tšweletša tshwantšho e lego bothata,mola temanatheto ya mafelelo e tšweletša tirišo e lego tharollo.

DIKGOPOLO TŠA SERETI**Tshwantšho/ Bothata**

Bothata bo tšwelela ge monna a ile a gakwa ke lapa la gagwe.

Seretwa se be se selela malapa a mangwe

Batho ba go rata mo go lewago ke bao a bego a ba rata.

Ka gae ga gagwe ba be bas a mmone a tima mogala ge ba mo leletša.

Seretwa se be se thabiša bagwera mola ba gagwe bana a ba hlokomologile.

Bao ba se nago leago ba ipshina.

Tirišo/ Tharollo

Bothata bo rarolloga temanathetong ya mafelelo ge sereti se re ka le lengwe la matšatši le yena go tlo fihla mo a se sa kgonago go kgotlelela a boela gagabo.

DITLABELATHETO LE TIRIŠO**POELETŠO****Poeletšo ya tumanoši ‘e’**

Merwalo o e rwele ka go šele e ya go rolwa

Sereti se gatelela kgopolo ya gore merwalo ke yona e rwelwego.

Tlemanyi/ Kgokanyi/ Poeletšo ya letsogo la ngele “ga re bo bone”

Go gatelela kgopolo ya gore ga ba bo bone boroko ka lebaka la gore monna a iša diyamaleng malapeng a šele.

Poeletšo ya sekafoko: ‘ga re’

Go gatelela kgopolo ya gore ga ba mmone

Ga re bo bone gobane **ga re go bone.**

Poeletšokgaotši: ‘Ga’

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

6 **Ga** re bo...

7 Sellathekeng sa...

8 Gobane o sa nyake....

9 **Ga** batho lekepekepe...

Sereti se gatelela kgopolo ya gore ga a bone ka ge a e ya malapeng a mangwe.

Poeletšogare: 'sa'

7 Sellathekeng **sa** lla se a betelwa

8 Gobane o **sa** nyake go hlodiwa

Sereti se gatelela kgopolo ya gore sereti se tima mogala ge o lla ka gore a sa nyake ba mo foka.

Poeletšothomi ya sekafoko: 'A gago matswuane'

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore ba gagwe bana o ba lebetše

Tlogelo

Lapa le go gakile gobane e fedile.

Sereti se dirišitše thekniki ya tlogelo gore mmadi a kgone go kgatha tema seretong.

Ke eng ye e fedilego? Go tlogetšwe **tšhelete**

Kelelothalalo

Sellathekeng sa lla se a betelwa

Gobane o sa nyake go hlodiwa

Kgopolo ye e lego mothalothehong wa 7 ya gore ge mogala o lla o a tingwa e tšwela pele mothalothehong wa 8 gore ka gobone ga a nyake go tshwenywa.

TSHWANTŠHOKGOPOLO

Dibokantšu

Sereti se dirišitše dibokantšu tša go latela:

Swikatšhipilaboramošweu- sereti se gatelela kgopolo ya gore tšhelete e mo lebaditše lapa la gagwe.

Bomabinagosolwa –Sereti se utolla semelo sa batho ba go rata mo go lewago eupša tše di lewago ba se ba di šomela.

Sellathekeng- Sereti se gatelela kgopolo ya gore sedirišwa se se lla thekeng.

Bomathabelagothuba- Se re utollela semelo sa batho ba ba sa agišego.

Papadišantšu-

Tsela ye sereti se bapadišago mantšu mothalothehong go fa sereto mošito, molodi le morethetho.

Merwalo o e **rwele** ka go šele e ya go **rolwa**

Sereti se bapala ka matšu go fa sereto molodi le morethetho.

KGETHO LE TIRIŠO YA MANTŠU

Wo ke mokgwa wo sereti se kgethago mantšu a go se tlwaelege le go a diriša ka bokgeleke bjo bogolo go tsefiša polelo. Sereti se dirišitše mantšu a a latelago:

Betelwa- Sereti se šupa gore sellathekeng se tingwa gore se sa lla.

Hlodiwa- Sereti se šupa gore ga a nyake go hlwa a tshwenywa.

Lekepekepe- Sereti se šupa gore ba iketlile/ipshina/ ke lesego fela.

Matswuane- Sereti se šupa bana ba ba sa nyakago tlhokomelo.

Kwakwaletše- Sereti se šupa gore ba ipshina/ba iketlile.

DIKAPOLELO

Mothofatšo – Sereti se mothofaditše sellathekeng gore se a betelwa mola re tseba e le mothop betelwago gomme sellathekeng se tingwa.

Sekai- Sereti se kaya eng ka tirišo ya lentšu le matswuane?

Sereti se kaya bana ba ba sa nyakago tlhokomelo ya batswadi.

MOLAETŠA

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

Ke thuto ye re e hwetšago seretong se. Re le babadi re ithuta eng go tšwa seretong se?

- Seretong se re ithuta gore motho a se ke a re ge a e na le tšhelete a lebala lapa la gagwe.
- Mosadi yo o a lla ka gore monna wa gagwe o hlakantšhwa ke tšhelete hlogo gomme ga a sa tseba lapa la gagwe. O kgahliša batho ba bangwe ka tšhelete ye nkabego a hlokomela bana ba gagwe ka yona.

MAIKUTLO

- E ka ba maikutlo a sereti goba a mmadi wa sereto
Maikutlo a utollwa ke segalo se se šomišago ke sereti seretong sa gagwe

Seretong se sa Sello sa mmago bona sereti se apapretšwe ke maikutlo a go kwa bohloko.

- Se kwešwa bohloko ke gore monna wa sona o hlokomela malapa a šele mola bona ba bolawa ke tlala gomme ge bam o leletsa mogala o a o tima ka gore o tšhaba gore ba tlo mo seleka.

SEBOPEGO SA SERETO

- Sereto se ke sonete.
- Se na le methalotheto ye lesommenne.

8 AFIKA BORWA**AFRIKA BORWA – MOKABA M.J**

- 1 Afrika Borwa naga ye maatla
- 2 Ke naga serwala dinaga tša kontinente di hlakane
- 3 **Ya re go hlaetša matsogo ya re le ka molomo ke a rwala.**
- 4 **Ya re wena Matakaska ke tla go etetša gobane o ngwana wa Mogadikane.**
- 5 Re maketše mohlamonene mohla ditshehla di tsena Afrika
- 6 Ra re wena Afrika Borwa ba ba bjalo o ba tšea kae?
- 7 Batšwalewatlang ba thomile ka go hema wa Afrika Borwa
- 8 Ya thoma e le semaka lehono e a swanela.
- 9 Agee! Lena ba mošwa 'a mawatle etlang le boneng
- 10 Etlang le boneng temokerasi e kitima e sešo e abula
- 11 Temokerasi e bogwa Afrika Borwa, tokologo e bonwe maloba
- 12 Temokerasi e bogwa ke motsemošate wa Afrika
- 13 Badimo le hlaetšwe.
- 14 Le hlaetšwe ke mokete wa kgwele ya dinao
- 15 Bagaditšong ba ile ba re Afrika Borwa o tla kgona naa,
- 16 O tsogile o amogelwa dipapading tša boditšhabatšhaba?
- 17 Afrika Borwa ya re ke bile ke kgonne.
- 18 Afrika Borwa ke mmago Mašaba.
- 19 Bana ba baagišane gabo bona dinta di ba goletše.
- 20 Bana ba kgolekgole toro ke go gata Afrika Borwa.
- 21 Afrika Borwa gabo Mandela

[Letl. 99-100]

MOHUTA WA SERETO

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

AFRIKA BORWA

Sereto se ke seretothumišo sa sebjalebja.

Diteng tša sona di lebane leditiragalo tša sebjalebja.

- Sereti se tumiša botho bja naga ya Afrika Borwa ka fao e phuthilego ditšhaba go tšwa dinagamabapi go akaretšwa le bathobašweu.
- Sereti se tumiša Afrika Borwa ka ge e ile ya hwetša temokrasi/ tokologo ntle le tšhollo ya madi.
- Ke ka fao sereti se rego Afrika Borwa ke mmagomašaba ka ge e phuthile Ditšhaba.

DIKGOPOLO TŠA SERETI**Temanatheto ya 1**

Afrika Borwa ke naga ye kgolo ye e kgonneng rwa ditšhaba go tšwa dikhoninenteng tša go fapana.

Temanatheto ya 2

Batho ba ile ba tlabja ke ge bjale Afrika Borwa e etelwa le ke bathobašweu E thomile e le semaka bja ga bjale ke gae.

Temanatheto ya 3

Sereti se goeletša batho go tšwa mošwa'a mawatlle gore bat le ba bone temokrasi ye e e renago Afrika Borwa.

Temanatheto ya 4

Sereti se re ba ba ithobaletšego ba sepetše ba se ba bona diphadišano tša mogopo wa lefase mo Afrika Borwa e bego e kgatha tema.

Temanatheto ya 5

Afrika Borwa ke mmagomašaba ka ge e phuthile batho go tšwa kgole le kgauswi le bao ba sa hutšago go tla Afrika Borwa.

DITLABELATHETO LE TIRIŠO**POELETŠO****Temanatheto ya 1**

Sereti se dirišitše **Poeletšo ya sekafoko: 'Ya re'**

Go gatelela kgopolo ya Afrika e rileng?

Poeletšogare: 'ke'

3 **Ya re** go hlaetša matsogo ya re le ka molomo **ke** a rwa.

4 **Ya re** wena Matakaska **ke** tla go etetša gobane o ngwana wa Mogadikane.

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore ke Afrika Borwa e rwalago ebile e a etetša.

Temanatheto ya 2

Sereti se dirišitše **Poeletšo ya tumanoši: 'e'**

8 **Ya** thoma **e** le semaka lehono **e** a swanela.

Sereti se gatelela kgopolo ya Afrika Borwa ya makatša batho ya fetša e le tlwaelo.

Temanatheto ya 3

Sereti se dirišitše **Tlemanyi/ Kgokanyi/ Poeletšo ya letsogo la ngele 'Etlang le boneng'**

Go gatelela kgopolo ya gore batho ba tle ba bone temokrasi

Poeletšothomi ya sekafoko: 'Temokerasi e bogwa'

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore tokologo e bonwa ka Afrika Borwa.

Temanatheto ya 4

Sereti se dirišitše **Poeletšo ya tumanoši: 'o'**

16 **O** tsogile **o** amogelwa dipapading tša boditšhabatšhaba?

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore Afrika Borwa e a phela ebile e kgatha tema dipapading tša boditšhabatšhaba.

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

Poeletšo ya lentšu 'ke'

17 Afrika Borwa ya re **ke** bile **ke** kgonne.

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore ke Afrika Borwa e kgonnengo.

Temanatheto ya 5

Sereti se dirišitše **Kgokanyi/ Tlemanyithalo/ Poeletšo ya letsogo la ngele** Badimo **le hlaetšwe**.

Le hlaetšwe ke mokete wa...

Sereti se gatelela kgopolo ya go hlaelwa ga batho bao ba iketšego boyabatho.

Sereti se dirišitše **Poeletšothomi ya mantšu 'Bana ba'**

19 **Bana ba** baagišane...

20 **Bana ba** kgolekgole...

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore batho ba dinageng dišele ...

Le Kgokanyi/Tlemanyithalo/Poeletšo ya letsogo la ngele: 'Afrika Borwa'

20 Bana ba kgolekgole toro ke go gata **Afrika Borwa**.

21 **Afrika Borwa** gabo Mandela

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore go dungwa go tla Afrika Borwa ga bo Mandela.

TSHWANTŠHOKGPOLO**Dikapolelo:****Mothofatšo**

Sereti se tšweletša Afrika Borwa bjalo ka motho. Ke gore se rwešitše Afrika Borwa dipataka tša botho.

3 Ya re go hlaetša matsogo ya re le ka molomo ke a rwala.

4 Ya re wena Matakaska ke tla go etetša gobane **o ngwana** wa Mogadikane.

Ke motho fela a nago le matsogo le molomo ebile ke motho a ka etetšago.

Ke motho fela a bago le ngwana e sego naga.

Mohlala:

10 Etlang le boneng **temokerasi e kitima e sešo e abula**

- **Ke lesea le abulago esego naga.** Ka gona sereti se rwešitše temokrasi dipataka tša botho.

Bana ba baagišane gabo bona **dinta di ba goletše**.

Sereti se rwešitše dinta dipataka tša botho ka gore ke motho yo a golelago e sego dinta.

Dibokantšu

- Sereti se dirišitše dibokantšu tša go latela:

Batšwalewatleng- Sereti se gatelela kgopolo ya gore ba tšwa ka kua ga lewatle.

Motsemošate- Sereti se gatelela kgopolo ya gore ge o tla bona botse bja temotrasi e Motsemošate wa Afrika Borwa e lego motseKapa.

Boditšhabatšhaba- Sereti se gatelela kgopolo ya gore Afrika Borwa ye e kilego ya iletšwa dipapading tša boditšhabatšha e boile e kgatha tema mo dinaga tša lefase di phenkgišanago.

POTŠIŠORETORIKI

Sereti se botšisa potšišo ye e sa nyakego karabo nepo e le go gatelela kgopolo ya go makala gore Afrika Borwa e tšea kae batho ba mehlobohlobo.

6 Ra re wena Afrika Borwa ba ba bjalo o ba tšea kae?

Sereti se botšisa potšišo ye e sa nyakego karabo nepo e le go gatelela kgopolo ya go makala gore Afrika Borwa e tla kgona go dula le manaba a yona.

15 **Bagaditšong ba ile ba re Afrika Borwa o tla kgona naa,**

Sereti se botšisa potšišo ye e sa nyakego karabo nepo e le go gatelela kgopolo ya

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

go makala gore Afrika Borwa e a phela ebile e kgona go swara dipapadi tsabodišhabatšhaba.

16 O tsogile o amogelwa dipapading tša boditšhabatšhaba?**MOLAETŠA**

Ke thuto ye re e hwetšago seretong se. Re le babadi re ithuta eng go tšwa seretong se?

- Seretong se re ithuta gore batho ba se ke ba nyatša motho ka ge go se yo a tsebago gore bokamoso bo re swaretše eng.
- Afrika Borwa e ile ya ka fase ga Kgatelelo mo go bego sa tshephe motho gore le ka mohla le wo tee e ka hwetša tokologo gomme phedišano magareng ga bathobaso le bathobašweu ya ba šebešebe.

MAIKUTLO

- E ka ba maikutlo a sereti goba a mmadi wa sereto
Maikutlo a utollwa ke segalo se se šomišago ke sereti seretong sa gagwe
Seretong se sereti se aparetšwe ke maikutlo a lethabo.
- Se thabišwa ke diphetogo le dimaka tše di diragalago ka Afrika Borwa mo elego gore go ya ka sereti batho ba dinagamabapi ba duma go tla Afrika-Borwa.

SEBOPEGO SA SERETO SE SA KA NTLE

Mo ntlheng ye re lebelela **ditemanatheto** le **methalotheto**

Methalotheto

- Sereto se se na le methalotheto ye lesomešupa: 20
- Methalotheto ke ye mekopana, ya magareng le ye metelele.

Ditemanatheto

- Ditemanatheto ke tše 5.
- Temanatheto ye nngwe le ye nngwe e bopilwe ka methalotheto ye 4.

SEPHALO – MOKABA M.J

- 1 Kgomo e a tshwa.
- 2 E gangwa ke mang?
- 3 E gangwa ke Sephalo
- 4 Mahuma ditšhweu
- 5 Ba re tau ahlama re bone
- 6 Magalagapa a gago
- 7 Re bone gore Mazulu le Mathosa
- 8 A fetša ke eng šokeng
- 9 Tau ahlama re bone magalagapa a gago
- 10 Re re ge re tšhaba re tšhabe le bonnabo
- 11 Ke phaga ye tšhweu ya lešope la GaMmangatleng
- 12 Morwa Lebisi la boMmathoga Mosebjadi
- 13 Morwa phaswampeng e hlabile mpeng
- 14 Mogwera Lekau la ga Mothiba
- 15 Rawolokotsa phuti ya ditšhi mkgaba
- 16 Ke morwa a tshetshe a lebelo
- 17 Tsepu ditšhaba marumo
- 18 Ke Sephalo a Nape le Mosebjadi
- 19 Ke sehlabana ka marumo a thuto
- 20 Selema ka pholo makhause!

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

[Letl. 97]

MOHUTA WA SERETO

Sereto se ke seretothumišo sa sebjalebja.

Diteng tša sona di lebane le ditiragalo tša sebjalebja.

21 **Ke sehlabana ka marumo a thuto-** go laetša gore Sephalo o rutegile.

Matseno

Sereto se se tsebja ka:

Fomula ya matseno elego:

‘Kgomo e a tshwa!’

Sereti se swana le kgomo ye e tshungwago ke matutu. O ra gore batheleetši bam o fe tsebe gore ba mo theeditše ba tla re

‘E gangwa ke mang’ ba e ra gore etla natšo

Boitsebišo

Sereti se thoma go itsebiša se re:

22 E gangwa **ke** Sephalo

23 Mahuma ditšhweu

Sereti se dirišitse leba la tshwantšhišo ‘ke’ go itsebiša: Na Sephalo yo go bolelwago ka yena ke mang?

21 **Ke** morwa a tshetshe a lebelo

24 **Ke** phaga ye tšhweuya lešope la GaMmangatleng

25 **Morwa Lebisi** la boMmathoga Mosebjadi

26 **Morwa phaswampeng** e hlabile mpeng

27 **Mogwera Lekau** la ga Mothiba

28 Sephalo a Nape le Mosebjadi

28 Ke sehlabana ka marumo a thuto

Diteng:

Sereti se tšweletša **Mainatheto:**

Tau – sereti laetša bogale bja sona.

Nape

Mosebjadi

Dibokantšu

Phaswampeng – Sereti se gatelela kgopolo ya gore sereti se na le mebala ya mohuta mang.

Sereti ga se sa diriša mephato.

Sereti ga se sa ruma ka fomula ya matseno ya ke tšhaba baditi.

DITLABELOTHETO**Poeletšo**

Sereti se dirišitse **poeletšo ya sekafoko** ‘E gangwa ke...’

29 **E gangwa ke** mang?

30 **E gangwa ke** Sephalo

Go gatelela kgopolo ya gore ke mang a gamago kgomo ye/ go goga šedi ya batheeletši.

31 **Morwa Lebisi** la boMmathoga Mosebjadi

32 **Morwa phaswampeng** e hlabile mpeng.

Sereti se gatelela kgopolo ya gore ke yena morwa mang.

Poeletšo ya lentšu: ‘re’

Re re ge re tšhaba re tšhabe le bonnabo

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

**Sereti se gatelela kgopolo ya gore batho ba ba tšhabe.
Poeletšopotla**

Ke morwa a tshetshe a lebelo

Tsepu ditšhaba marumo

Ke Sephalo a Nape le Mosebjadi.

Sereti se gatelela kgopolo ya gore ke yena mang.

Poeletšogare: 'la'

Ke phaga ye tšhweu ya lešope **la** GaMmangatleng

Morwa Lebisi **la** boMmathoga Mosebjadi

Sereti se gatelela kgopolo ya gore ke yena wa ga mang.

Poeletšogare: 'ka'

Ke sehlabana **ka** marumo a thuto

Selema **ka** pholo makhause

- Sereti se gatelela kgopolo ya gore o hlabana le go lema ka eng?

MORUMOKWANO**Morumokwanokgaotši**

Mothalotheto wa 1 le 4 e rumilwe go swana ka ditumanoši **-e-** le dinoko **-ng** nepo e le go fa sereto mošito le morethetho.

1 A fetša ke eng šokeng

2 Tau ahlama re bone magalagapa a gago

3 Re re ge re tšhaba re tšhabe le bonnabo

4 Ke phaga ye tšhweu ya lešope la GaMmangatleng

Morumokwanoputla

Mothalotheto wa 1 le 3 e rumilwe go swana ka ditumanoši **-e-** le dinoko **-ng** nepo e le go fa sereto mošito le morethetho.

1 Ke phaga ye tšhweu ya lešope la GaMmangatleng

2 Morwa Lebisi la boMmathoga Mosebjadi

3 Morwa phaswampeng e hlabile mpeng

KELELATHALO/ ENTŠAMPAMENTE

3 E gangwa ke Sephalo

4 Mahuma ditšhweu

- Go gatelela gore kgopolo ye e lego mothalotheong wa 3 ya gore e gangwa ke Sephalo e tšwela pele mothalotheong wa 4 gore o humile le ditšhweu.

E tšwelela methalotheong ya 5 le 6

5 Ba re tau ahlama re bone

6 Magalagapa a gago

Go gatelela gore kgopolo ye e lego mothalotheong wa 5 ya gore Tau a ahlame e tšwela pele mothalotheong **wa 6 gore ba bone magalagapa a gagwe.**

E tšwelela methalotheong ya 7 le 8

7 Re bone gore Mazulu le Mathosa

8 A fetša ke eng šokeng

Go gatelela kgopolo ye e lego mothalotheong wa 7 wa gore ba bone gore mehlobo ye e tšwela pele mothalotheong wa 8 gore e fetšwa ke eng nageng.

MAIKUTLO:

Sereti se laetša maikutlo a lethabo.

Se thabišwa ke ka fao se lego bogale ebile se rutegilego ka gona.

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO**KGOABA – MOKABA M.J**

- 1 Kgomo e a tshwa.
- 2 E gangwa ke mang?
- 3 E gangway ke mang ge e se nna Kgoaba?
- 4 Ke Malope a Phaswa a Mmamogabjana
- 5 Ke Tlou nke se bowa Selema
- 6 Ke tla šitwa ke go itheta
- 7 Ke wa boSebatšana
- 8 Sa botšhitšhidi ya leboto
- 9 Wa bo sentšha marena ntlong mathaka a tla ka go rata
- 10 Ke motho wa bo Makompula a Makgogo
- 11 Wa bo hlakola a mabjang
- 12 Ke wa Magatsela a eya ganong

- 13 Mogolori wee!
- 14 Mogolori'a ratswinyane ke maloba taba a e kwele
- 15 Ke motho'a bo Makompula a Makgogo
- 16 Batho b abo Madibeletše a hlabile
- 17 Ka hlabana mala a seoka a šala a eme
- 18 Ka Malaaseoka a boLehututu
- 19 Ngwana'a thaba ya Segatla

- 20 Tibane wee
- 21 Ke motho'a bo mpatolele sekhobana
- 22 Ke motho'a bo kgwekgwe
- 23 Ke ngwana mmetwa ke tibu ya legapu
- 24 Wa bo Phepherehle ka tšhoša Matsimela
- 25 Phepherehle papago Letuba la ga Pharaša.

- 26 Mogolori wee!
- 27 Ke motho'a bo magata ditoro nkobona
- 28 Ka re go gata gwa lla diroromo.

[Letl.71]**MOHUTA WA SERETO****KGOABA**

Sereto se ke seretotumišo sa segologolo/ Thetogale.

Diteng tša sona di lebane le ditiragalo tša segologolo.

Matseno

Sereto se se tsebja ka:

Fomula ya matseno elego:

'Kgomo e a tshwa!'

Sereti se swana le kgomo ye e tshungwago ke matutu. O ra gore batheleetši bam o fe tsebe gore ba mo theeditše ba tla re

'E gangwa ke mang?' ba e ra gore etla natšo

Boitsebišo

Sereti se thoma go itsebiša se re:

MPHATO WA 11 – PUKUTLHAHLO YA THETO

E gangwa **ke** manga ge e se nna Kgoaba

Ke Malope a Phaswa a Mmamogabjana

Ke Tlou nke se bowa Selema

Ke wa boSebatšana

Botse botse sereto se se tletše ka boitsebišo bja sereti elego Kgoaba.

Sereti se dirišitše leba la tshwantšhišo 'ke' go itsebiša:

Kgoaba o hlaloša gore ke yena wa bomang.

Mainatheto

- Ke **Malope**
- Ke **Tlou**

Mephato?

Lešika la boKgoaba ke Mogolori

Dibokantšu ke di fe?

Thumo: sereti ga se sa ruma sereto se ka tlwaelo ka ke tšhaba baditi.

Sereto se ke thetogale efela ga se kgotsofatše dinyakwa tše dingwe tša yona ka botlalo.

E beakantšwe ke bahlahli ba Selete sa Capricorn South:

MAKHALEMELE T.J

MAMPURU M.A